

2020 Dünya Habitat Günü Konsept Notları

Herkes için Konut Hakkı: Daha İyi Bir Kentsel Gelecek

Konut hakkı temel bir insan hakkıdır. Ayrıca hayat memmat meselesi olabilecek bir durumda, COVID-19 virüsünün yayılmasına karşı verdiğimiz savaşın merkezinde yer almıştır. COVID-19'un yayılması hem önceden de var olan bir küresel konut krizinin altını çizmekte hem de bu krizi şiddetlendirmektedir. Yaklaşık 1,8 milyar insan, diğer bir deyişle dünya nüfusunun %20'sinden fazlası yeterli konut imkânından yoksundur ve yeterli konut olmadan sosyal mesafe ve iyi hijyen uygulamalarını yürütmek imkânsızdır. Gayriresmî yerleşim yerlerinde ve gecekondu mahallelerinde yaşayan 1 milyar insan mevcut ve 100 milyondan fazla insan evsiz. 2030 yılına kadar, yetersiz konutlarda yaşayan insan sayısı 3 milyara çıkabilir.

COVID-19 krizinden en fazla hasarı görenler gecekondu ve gayriresmî yerleşim yerleri gibi yerlerde yetersiz konut imkânlarıyla yaşayan insanlardır. Küçük ve kalabalık konutlardaki stresli evde kal uygulamalarının yanı sıra, sosyal ve koruyucu ağların bozulması ve hizmetlere erişimin azalması kadınlar ve çocuklar için şiddet riskini arttırmaktadır. Temel hizmetlerin yokluğu, stres ve sağlıksız yaşama koşullarının yaygınlığı da sağlığı kötü etkilemektedir.

Pandemi süresince birçok yerel ve ulusal yönetim, en savunmasızları korumak için temel sağlık hizmetlerinin sağlanmasının yanı sıra evsizlik ve tahliye konularını da ele alan mekanizmalar oluşturdu. Bununla birlikte, konut ve araziye yönelik mevcut yaklaşımları inceleme odaklı uzun vadeli müdahaleler, kentsel bölgelerin olağan dışı olaylara ve afet sonrası toparlanma sürecine müdahalesinin başarısını veya başarısızlığını büyük ölçüde şekillendirebileceğinden çok önemlidir. Konut hakkı, halk sağlığında olduğu kadar şehirlerin karakteri, şekli ve sosyoekonomik canlılığı için de merkezidir.

2020 Dünya Habitat Günü COVID-19'un konut sektörü üzerindeki dönüştürücü etkisi üzerine küresel bir tartışma oluşturma ve konut hakkını insan haklarının aşamalı olarak iletilmesinde bir katalizör ve halk refahının temeli olarak kullanarak toplumların nasıl daha iyi inşa edileceğini keşfetme fırsatı sunmakta. Konut hakkıyla ilgili sorunlar sürdürülebilir ve kapsayıcı kentsel gelişimin merkezinde bulunmalıdır. İnsanların acil bir şekilde barınağa ihtiyaç duyduğu bir zamanda milyonlarca ev boş durumda, COVID-19 bu konut paradoksunu bariz bir biçimde ortaya koymuştur.

Kapsayıcı, makul fiyatlı ve yeterli konut hakkı, şehirlerimizin ve topluluklarımızın sürdürülebilir dönüşümünün kilit noktasıdır. 11. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı, 2030 yılına kadar dayanıklı, kapsayıcı, güvenli ve kapsayıcı şehirlere ulaşmayı hedefliyor. Bu hedeflerden biri 2030 yılına kadar herkes için yeterli, güvenli, makul fiyatlı konut ve temel hizmetlere erişim sağlanması ve gecekonduların iyileştirilmesidir. Pandemi tüm paydaşlara bu süreçte yer almak için yeni fırsatlar sunmaktadır.

Şehirlerin yerel topluluklarla çalışacak ve herkese barınma hizmeti sağlamanın mümkün olduğunun farkında olan yöneticilere ihtiyacı var. Konut stratejileri ve şehir genelinde gecekonduların iyileştirilme ve önlenme stratejilerinin yanı sıra 5 milyondan fazla gecekondu sakininin katılımı, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının şehirlerde ve topluluklarda Eylem On Yılı içinde uygulanmasını ölçeklendirmek ve hızlandırmak için bir yol sağlıyor. Şehirler savunmasız, yoksul ve dışlanmış kişileri genel şehir gelişimine dahil etmelidir.

2020 Dünya Habitat Günü Konsept Notları

Hükümetler herkese kapsamlı konut çözümleri sağlayabilmek için politika, strateji ve mevzuatlarını yeniden şekillendirmeli ve şehirlerdeki her bir bireyin insan haklarına saygı göstermeli, bu hakları korumalı ve yerine getirmelidir. Hükümetler karar alma süreçlerinin merkezine insanı koymalı, herkes için eşitliği ve insan haklarının yerine getirilmesini sağlamalıdır.

Sivil toplum kuruluşlarının, toplulukları güçlendirmek ve yönetimlerin kapsayıcı bir gündem uygulamalarını sağlamak konusunda yardımcı olmaları gerekmektedir. Daha gelişmiş bir konut hakkı için en savunmasız insanlara, kadınlara, erkeklere, gençlere, çocuklara, yaşlılara, mültecilere, göçmenlere, azınlıklara, kronik hastalığı olanlara, fiziksel engellilere ve ayrımcılığa maruz kalanlara, hepsinin eşit ortaklar haline gelmeleri için yardımcı olunmalıdır. Dünyanın dört bir yanındaki ülkelerde, şehirlerde ve yerleşmelerdeki topluluklar küresel “herkes için konut hakkı” gündemini şekillendirmeye katkı sağlamak için teşvik edilmelidir.

Kamu-Özel-Halk İş Birliği [Public-Private-People-Partnerships (PPPP)] kapsayıcı kalkınmayı sağlayabilir, inşaat sektörü için finansmana erişim sağlayabilir ve yeterli konut hakkına yatırım yapabilir. Özel sektör yeşil, kapsayıcı, makul fiyatlı ve ölçeklenebilir yenilikler üretebilir ve hükümetin taahhütlerini, vizyonlarını ve stratejilerini gerçeğe dönüştürmeyi destekleyip bunlara yatırım yapabilir.

Bu sırada araştırma ve bilgi merkezleri de veri ve yenilik sağlamaya odaklanmalıdır. Yatırımcılar ve kalkınma ortakları, tıkanıklıkları aşmak için hükümetlerle, özel sektörle ve topluluklarla ortaklık kurabilir; çoklu ortaklığın “daha iyi inşa edilmesini” sağlamak amacıyla çeşitli finansman mekanizmaları ve araçlar sağlayabilir.

Pandemi; dünyanın dört bir yanındaki şehirlerin ve yerel yönetimlerin, diğer temel haklara ulaşmak için bir katalizör olarak hareket ederek eşitsizlikleri ve yoksulluk düzeyini azaltma ve herkesin yeterli konuta erişimini sağlama yoluna girebileceklerini göstermiştir.